

COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN MESTSTOFFENWET

Jaarverslag 2008

Gerard Velthof, WOT Wageningen

1. Inleiding

De Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM) is op verzoek van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) in het najaar van 2003 ingesteld. De taak van de CDM is om het ministerie van LNV te adviseren over de onderbouwing van de Meststoffenwet. Gelet op de taak ressorteert de CDM onder de unit Wettelijke Onderzoekstaken (WOT) Natuur & Milieu van Wageningen-UR.

De adviezen van de CDM dienen de basis te zijn voor de inhoudelijke onderbouwing van het beleid. De samenstelling, kwaliteit en werkwijze van de CDM moet er borg voor staan dat de inhoudelijke onderbouwing, van dat deel van het mestbeleid waarover de CDM heeft geadviseerd, niet ter discussie wordt gesteld. Dit vereist dat de CDM transparant werkt, onafhankelijk en breed van samenstelling is en wetenschappelijk gezaghebbend is.

2. De samenstelling van de CDM

De CDM is een wetenschappelijke commissie met vertegenwoordigers uit de expertisevelden plantaardige en dierlijke productiesystemen, nutriëntenmanagement, economie en milieu. De CDM heeft vijf leden, een secretaris en twee adviseurs (zie box Samenstelling Commissie).

Samenstelling van de Commissie	
Leden:	
Dierlijke productiesystemen	Prof.dr.ir. S. Tamminga Wageningen Universiteit
Plantaardige productiesystemen	Prof.dr.ir. P. Struik Wageningen Universiteit
Milieueconomie	Prof.dr. H. Verbruggen Vrije Universiteit Amsterdam
Maatschappelijk verantwoord ondernemen	Prof.dr. J. Wempe Nyenrode Business Universiteit
Bodem en bemesting	Prof.dr.ir. O.Oenema (tevens voorzitter) Wageningen Universiteit
Secretaris	Dr.ir. G.L. Velthof WOT Natuur en Milieu, Wageningen
Adviseurs	
MNP / PBL:	Dr.ir. H. van Grinsven Milieu- en Natuurplanbureau, Bilthoven, Nu: Planbureau voor de Leefomgeving
Ministerie LNV	Ir. M.J.C. de Bode Directie Kennis, Ministerie LNV, Ede

3. De coördinatiegroep

De coördinatie van de werkzaamheden en de afstemming met het ministerie van LNV wordt uitgevoerd door de coördinatiegroep. De coördinatiegroep wordt gevormd door de voorzitter en secretaris van de CDM, de LNV-beleidsadviseur (Directie Kennis van LNV) en een vertegenwoordiger van Directie Landbouw van ministerie van LNV.

De coördinatiegroep is in 2008 ongeveer één keer per maand bij elkaar geweest. Op de maandelijkse bijeenkomsten is de voortgang van lopende activiteiten (inclusief die van de werkgroepen) besproken, alsmede de planning. De coördinatiegroep heeft de begroting van de CDM en haar werkgroepen gemaakt en bewaakt de financiële uitputting.

In maart en oktober 2008 is er overleg geweest tussen de coördinatiegroep en Directie Landbouw van LNV, over de werkzaamheden en adviezen van de CDM.

4. Werkgroepen en activiteiten

Onderbouwing Gebruiksnormen

Samenstelling: J.J. Schröder (PRI, voorzitter), D. Fraters (RIVM), W. van Dijk (PPO), J.C. Middelkoop (ASG), G.L. Velthof (Alterra, secretaris)

Activiteiten:

- Gras- en maïsopbrengsten: BIN2-analyse
- Berekeningen ten behoeve wetenschappelijke onderbouwing derogatie
- Studie ter onderbouwing stikstofgebruiksnormen (inclusief regionale differentiatie)
- Stikstofwerkingscoëfficiënten (incl. motie Waalkens)
- Goede landbouwpraktijk; stikstofbesparende maatregelen

Producten

Aarts, H.F.M, C.H.G. Daatselaar & G. Holshof (2008) Bemesting, meststofbenutting en opbrengst van productiegrasland en snijmaïs op melkveebedrijven. Rapport 208, Plant Research International.

Dijk, W. van en J. Schröder. Berekeningen in het kader van de onderbouwing van de N-gebruiksnormen voor het 4e Actieprogramma. Notitie, 14 november 2008

Schröder, J.J., J.C. van Middelkoop, W. van Dijk & G.L. Velthof, 2008. Quick scan Stikstofwerking van dierlijke mest; actualisering van kennis en de mogelijke gevolgen van aangepaste forfaits. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt rapport 85. 55 blz.

Schröder, J.J., H.F.M. Aarts, J.C. van Middelkoop, G.L. Velthof, J.W. Reijs & B. Fraters. 2008. Nitrates Directive requires limited inputs of manure and mineral fertilizer in dairy farming systems. Rapport Plant Research International, Wageningen (in afronding)

Velthof, G.L. (red.) 2009. Stikstofgebruiksnormen en werkingscoëfficiënten. Compilatie van studies uitgevoerd door de CDM in het kader van de onderbouwing van het Vierde Actieprogramma van de Nitraatrichtlijn. WOt werkdocument (in afronding).

Velthof, G.L. en O. Oenema Regional differentiation of nitrogen application standards in the Netherlands to comply with Nitrates Directives. Note 5 February 2008

Velthof, G.L., H. ten Berge, J. Schröder, W. van Dijk en W. van Geel. Expert beoordeling van N-besparende maatregelen. Notitie 1 juli 2008

Monitoring Mestmarkt

Samenstelling: M. de Bode (DK-LNV), P. Groot Koerkamp (WUR-ASG, vz; tot september 2008) H.H. Luesink (LEI), H. Verkerk (CUMELA), A. Bosma, (LNV-Dienst Regelingen), O. Oenema (Alterra, secretaris). G.J. Van den Born (PBL, vz, vanaf december 2008)

Activiteiten

- Synthese mestmarkt 2006
- Synthese mestmarkt 2007
- Synthese mestmarkt 2008

Producten

- Hoogeveen, M.W., H.H. Luesink, Synthese monitoring mestmarkt 2008, Wageningen, WOT N&M WOt-rapport 86.
- Hoogeveen, M.W., H.H. Luesink, J.N. Bosma. 2008. Synthese monitoring mestmarkt 2007. WOt-rapport 72.
- Hoogeveen, M.W., H.H. Luesink en J.N. Bosma. 2008. Synthese monitoring mestmarkt 2006, Wageningen.
- Luesink, H.H., P.W. Blokland, J.N. Bosma en M.W. Hoogeveen. 2008. Monitoring mestmarkt 2007. Achtergrondrapportage. LEI rapport 2008-041, LEI, Den Haag.

Actualisatie bemestingsadviezen

Samenstelling: H.F.M. ten Berge (PRI, voorzitter), J. Vos (WU), R.L.M. Schils (ASG), G.L. Velthof (WOT Natuur en Milieu, secretaris)

Activiteiten

- Beoordeling bemestingsadviezen rozen
- Beoordeling bemestingsadviezen vruchtbomen
- Beoordeling bemestingsadviezen prei

Producten

- 27 maart 2008 Aanpassing stikstofbemestingsadvies vruchtbomen
- 27 maart 2008 Aanpassing stikstofbemestingsadvies rozen
- 18 december 2008 Concept Aanpassing stikstofbemestingsadvies prei

Toetsing Stoffen

Samenstelling: T.A. van Dijk (NMI, voorzitter), M. van Monfoorts (RIVM) en P.A.I. Ehlert (Alterra; secretaris)

Activiteiten

Producten

In 2008 is de CDM-werkgroep Toetsing Stoffen acht keer bijeen gekomen.

Onderwerpen van bespreking zijn geweest:

- Protocol Beoordeling Toetsing Stoffen met voortschrijdende evaluatie.
- Beoordelen van verzoeken

Het protocol is in het begin van dit jaar aangepast op basis van opmerkingen van DL en DR en werkgroepleden. Protocol versie 1.1 is op 15-7-2008 gepubliceerd en op internet geplaatst.

T.A. van Dijk, J.J.M. Driessen, P.A.I. Ehlert, P.H. Hotsma, M.H.M.M. Montforts, S.F. Plessius & O. Oenema, 2008. Protocol Beoordeling Stoffen Meststoffenwet. Versie 1.1 april 2008. WOT werkdocument 85, 48. pp.

Het protocol is op 13/3 en op 18/12 geëvalueerd door DL, JZ, DK en voorzitter CDM en voorzitter CDM-werkgroep Toetsing Stoffen hetgeen geleid heeft en zal leiden tot geringe aanpassingen.

Behandelde verzoeken zijn:

1. Schuimaarde, LNV-DK	Oordeel positief, 10-3-2008
2. Spuiwater, LNV-DK	Verzoek is ingetrokken, 1-8-2008
3. Humeststof, LNV-DR	Geen reactie op brief met vragen, 21-4-2008
Verzoek is afgewezen 2-10-2008.
4. Kalkslib van waterontharding vrijkomend bij drinkwater- en proceswaterbereiding, LNV-DK	Verzoek is ingetrokken, 1-8-2008
5. Calciumgranulaat, LNV-DR	Oordeel positief, 2-10-2008
6. NatuC, LNV-DK	Oordeel positief, 23-10-2008
7. Kalkslib van waterontharding vrijkomend bij drinkwaterbereiding, LNV-DK	Oordeel positief, 2-10-2008
8. Magnesiumsulfaat van rookgas-Reiniging, LNV-DR	Verzoek is in behandeling (vragen), 17-12-2008

Harmonisatie Ammoniakemissie

Samenstelling: G.L. Velthof (voorzitter, Alterra), M. Hoogeveen (LEI), B. de Haan (MNP, secretaris), C. Van Bruggen (CBS), J. Huijsmans (PRI), K. Groenestein (ASG), M. de Bode (LNV), H. Strietman (VROM), K. Sanders (VROM)

Activiteiten

- Opstellen protocol voor berekening ammoniakemissie
- Ammoniakemissiefactoren voor uitrijden stalemissies, dierlijke mest en beweiden
- Ontwikkelen methodiek om ammoniakemissie te berekenen op basis van TAN (ammoniakale stikstof).

Producten

Velthof, G.L., C. van Bruggen, C.M. Groenestein, B.J. de Haan, M.W. Hoogeveen en J.F.M. Huijsmans 2008. Methodiek voor berekening van ammoniakemissie uit de landbouw in Nederland, Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOot-rapport 70 (in afronding).

Mestverwerking POR

Samenstelling: W. Rulkens (WU, voorzitter), G.L. Velthof (Alterra, secretaris), N. Verdoes (Animal Sciences Group), G en P. Hotsma. (LNV-Directie Kennis).

Activiteiten

- beoordelingen over aanvragen, gegeven aanvullende informatie en bezwaren in het kader van Regeling Ontheffing Productierechten Meststoffenwet

Producten

Ongeveer 10 beoordelingen over aanvragen, gegeven aanvullende informatie en bezwaren in het kader van Regeling Ontheffing Productierechten Meststoffenwet (Niet op website gepubliceerd).

Gasvormige verliezen/stalbalansen

Samenstelling: K. Groenestein (ASG, voorzitter), C. van Bruggen (CBS), J. Jongbloed (ASG), P. Hoeksma (ASG), P. Bruins (LNV), G.L. Velthof (Alterra, secretaris)

Activiteiten

- studie naar stalbalansen in intensieve veehouderij en forfaits voor gasvormige verliezen

Producten

Groenestein, K. Cor van Bruggen, Paul Hoeksma, Age Jongbloed, Gerard Velthof (2008) Nadere beschouwing van stalbalansen en gasvormige stikstofverliezen uit de intensieve veehouderij Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, Rapport 60. WOT Natuur & Milieu, Wageningen.

Fosfaatgebruiksnormen

Samenstelling varieert: In 2008: P. Ehlert (Alterra, secretaris), E. Temminghoff (WU), A. Reijneveld (Blgg) en Oenema, O. (Alterra, voorzitter)

Activiteiten

- Opstellen discussienotitie over fosfaatgebruiksnormen op basis van de fosfaattoestand van de bodem

Producten

Ehlert, P.A.I., E. Temminghoff, A. Reijneveld en Oenema, O. Covernotitie 'Naar fosfaattoestandafhankelijke fosfaatgebruiksnormen'. 19 december 2008.

Ehlert, P.A.I. Fosfaatgebruiksnormen op basis van de fosfaattoestand van de bodem. Notitie 9 december 2008. Alterra Centrum Bodem

Actualisatie Mestproductienormen

Samenstelling varieert: In 2008 niet bijeengekomen:

Activiteiten:

- Afronding van rapport naar stikstofexcretie van herten

Producten

Jongbloed, A.W. & V.A. Hindle. 2008. Opname, retentie en uitscheiding van stikstof, fosfor en kalium bij edelherten. Rapport 159, Animal Science Group, Wageningen UR.

Maatregelen bij bovengronds uitrijden

Samenstelling: S. Tamminga (WU, voorzitter), J. Huijsmans (PRI), A. van Pul (RIVM), W. Bussink (NMI), L. Sebek (ASG), G. Velthof (Alterra, secretaris)

Activiteiten

- Nagaan welke maatregelen genomen kunnen worden om de ammoniakemissie bij bovengronds uitrijden van mest te beperken, gericht op rantsoenmaatregelen en maatregelen die rekening houden met weersomstandigheden.

Producten

Advies Maatregelen om ammoniakemissie bij bovengronds uitrijden van mest te beperken

Reviews

Reviewers in 2008:

H. ten Berge (PRI), Beusen (MNP), C. Van Bruggen (CBS), GJ van den Born (MNP), W. Bussink (NMI), P. Ehlert (Alterra), H. van Grinsven (MNP), P. Groot Koerkamp (WU), J. Halbertsma (WUR-WOT Natuur & Milieu), K. van der Hoek (RIVM), J. Huijsmans (PRI), G. Koopmans (Alterra), D. Melman (Alterra), O. Oenema (Alterra), A. van Pul (RIVM), J. Schröder (PRI), P. Struik (WU), S. Tamminga (WU), G. Velthof (Alterra), J. Vos (WU), J. Willems (MNP), J. Uenk, MAB,

Producten: gereviede rapporten en modellen in 2008:

Berge, ten Hein, Wim van Dijk, Saskia Burgers, Jan Rinze van der Schoot, Jaap Schröder. Effects of attainable yield and soil N supply on N requirement and N surplus in selected arable crops. Concept publicatie.

Ehlert et al. Fosforgehalten en fosfaatafvoercijfers van landbouwgewassen- Eindrapportage Alterra rapport 1773.

Fraters, B. JW Reijs, TC van Leeuwen en LM Boumans. Resultaten van de monitoring van waterkwaliteit en bemesting in meetjaar 2006 in het derogatiemeetnet Landelijk Meetnet effecten Mestbeleid. RIVM Rapport 680717004/2008

.Huijsmans, J.F.M., J.J. Schröder, G.D. Vermeulen, R.G.M. de Goede, W.A. Teunissen & D. Kleijn. Emissiearme mesttoediening ammoniakemissie, mestbenutting en nevenaspecten. PRI rapport.

- Jongbloed, A.W. & V.A. Hindle Opname, retentie en uitscheiding van stikstof, fosfor en kalium bij edelherten”. ASG rapport
- Krikken, Andries, Mariëlle van Vliet en Floris Verhagen. Evaluatie kosteneffectiviteit uitbreiding LMM ten behoeve van derogatie. Rapport Haskoning.
Model MAMBO
- Schröder, J.J., H.F.M. Aarts, J.C. van Middelkoop, G.L. Velthof, J.W. Reijs & B. Fraters. 2008. Nitrates Directive requires limited inputs of manure and mineral fertilizer in dairy farming systems. Rapport Plant Research International, Wageningen (in afronding)
- Schoumans, O.P. Groenendijk, C. van der Salm en M. Pleijter. 2008. ‘Methodiek voor het karakteriseren van fosfaatlekkende gronden. PLEASE: Technische beschrijving’. Alterra rapport.
- Sonneveld, M.P.W. & J. Bouma (red.) Effectiviteit van het Alternatieve Spoor in de Noordelijke Friese Wouden. Eindrapportage 2008.
- Velthof, G.L., C. van Bruggen, C.M. Groenestein, B.J. de Haan, M.W. Hoogeveen en J.F.M. Huijsmans 2008. Methodiek voor berekening van ammoniakemissie uit de landbouw in Nederland , Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-rapport 70 (in afronding).
- Zwart, M.H.A.E.J. Hooijboer, B. Fraters, M. Kotte, R.N.M. Duin, C.H.G. Daatselaar C.S.M. Olsthoorn en J.N. Bosma Agricultural practice and water quality in the Netherlands in the 1992-2006 period RIVM Report 680716003/2008

Themadagen en workshops

Stikstofbesparende maatregelen. Workshop. Utrecht, 7 juli 2008.

Een groep van onderzoekers van PRI (H. ten Berge en J. Schröder), PPO (W. van Dijk en W. van Geel) en Alterra (G. Velthof) hebben een lijst van 18 mogelijke maatregelen opgesteld die tot een besparing van stikstofgiften in akkerbouw en tuinbouw kunnen leiden (Goede Landbouw Praktijk). Deze maatregelen zijn in een workshop met LNV en VROM op 7 juli 2008 nader verkend.

Naar evenwicht op de mestmarkt. Themamiddag CDM, Ede, 24 juni 2008

De CDM heeft op 24 juni de Themadag “Naar evenwicht op de mestmarkt” georganiseerd. Deze themamiddag has als doel:

- Het presenteren en bediscussiëren van ontwikkelingen in de mestmarkt tussen 2006 en 2015 bij verschillende scenario’s; en
- Het verkennen van kosteneffectieve en duurzame oplossingsrichtingen voor vermindering van de druk op de mestmarkt voor korte en lange termijn.

Voor deze themadag zijn essays geschreven waarin mogelijkheden worden verkend om de druk op de mestmarkt te verminderen:

- Bode, M. de en O. Oenema Monitoring van de mestmarkt
- Grinsven, H. van en H. Verbruggen De mestmarkt vanuit economisch perspectief
- Grinsven, H. van, O. Oenema en J. Willems De vraag naar dierlijk mest en de normering van fosfaatgebruik
- Verbruggen H. Ontwikkeling van de mestmarkt: een economische verkenning vanuit Europees perspectief

- Dijk, van W. P. Dekker & J. de Haan, Mestacceptatie in de akkerbouw: welke rek zit er nog in?
- Tamminga S. en L. Sebek, Veevoeding en mestbeleid
- Verdoes, N. G. Meijer, J. Uenk en H. Verkerk Mestbewerking en -verwerking: meer waarde uit mest
- Wempe J. Duurzaamheid en Innovatie
- Heijmans M. Lef en ambitie van ondernemers en overheid noodzakelijk om mineralenkringlopen beter sluitend te krijgen

Duurzame veehouderij en verkenning oplossingen mestproblematiek. CDM-bijeenkomst, Utrecht 14 november 2008

De CDM heeft op vrijdag 14 november een bijeenkomst georganiseerd die gericht is op het identificeren van structurele oplossingsrichtingen voor de lange termijn. De bijeenkomst beoogde vooral de perspectieven en de barrières om te komen tot structurele oplossingen van de mestproblematiek te identificeren.

5. Adviezen van de CDM aan het ministerie van LNV

In onderstaande tabel staat een overzicht van de adviezen die het CDM in 2008 aan het ministerie van LNV heeft gegeven. Een kopie van deze adviezen is beschikbaar op de website van de CDM via :

<http://www.cdm.wur.nl/>

Datum	Advies
1 april	Protocol Beoordeling Stoffen Meststoffenwet
	Synthese monitoring mestmarkt 2006
	Synthese monitoring mestmarkt 2007
	Synthese monitoring mestmarkt 2008
28 januari 2008	Advies Nadere beschouwing van stalbalansen en gasvormige stikstofverliezen uit de intensieve veehouderij
27 maart 2008	Aanpassing stikstofbestedingsadvies vruchtbomen
27 maart 2008	Aanpassing stikstofbestedingsadvies rozen
23 april 2008	Review Mambo
22 juni 2008	Concept advies werkingscoëfficiënt Motie Waalkens
3 december 2008	Opname, retentie en uitscheiding van stikstof, fosfor en kalium bij edelherten
8 oktober 2008	Verzoeken om Humeststof, NatuC, Aquakalk en Calciumgranulaat op bijlagen Aa I en III van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet te plaatsen.
3 december 2008	Analyse van de bemesting en opbrengst van productiegrasland en snijmaïs op melkveebedrijven ('BIN2').
Concept 18 december 2008 per e-mail naar LNV gestuurd	Aanpassing stikstofbestedingsadvies prei
Concept 18 december 2008 per e-mail naar LNV gestuurd	Concept-advies Maatregelen om ammoniakemissie bij bovengronds uitrijden van mest te beperken
Gehele jaar	Ongeveer 10 beoordelingen over aanvragen, gegeven aanvullende informatie en bezwaren in het kader van Regeling Ontheffing Productierechten Meststoffenwet (Niet op website gepubliceerd)

Correspondentie met Tweede Kamer waarin aan CDM wordt gerefereerd

23 april 2008 Tweede rapportage voortgang derogatie. Kenmerk DL. 2008/891

- De Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM) heeft een review uitgevoerd op de Tweede rapportage voortgang derogatie

13 juni 2008 Stalbalansen in de intensieve veehouderij en gasvormige verliezen. DL. 2008/1403

- De CDM heeft haar bevindingen en adviezen beschreven in het rapport 'Nadere beschouwing van stalbalansen en gasvormige stikstofverliezen uit de intensieve veehouderij'. Het rapport wordt aan de Tweede Kamer aangeboden.

3 juli 2008 Gasvormige verliezen. Kenmerk TRCJZ/2008/1793

- "In mijn brief van 13 juni 2008 (Kamerstukken II, 2007/08, 28385, nr. 109) waarbij ik u het rapport van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) over dit onderwerp heb aangeboden, heb ik aangegeven dat ik naar aanleiding van dat rapport voornemens ben om de forfaits voor gasvormige verliezen voor varkens en kippen met terugwerkende kracht tot 1 januari 2006 aan te passen aan de meest recente inzichten."

29 juli 2008 Ontwerp-wijziging Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Kenmerk TRCJZ/2008/2152

- Naar aanleiding van de motie Waalkens heeft de CDM onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop de stikstofgebruiksnormen en werkingscoëfficiënt voor weidende en niet-weidende bedrijven gemiddeld kunnen worden, zonder dat dit negatieve gevolgen heeft voor het milieu.
- De CDM heeft de aanbeveling gedaan om het voorstel voor actualisering van bemestingsadviezen vruchtbomen over te nemen.

11 augustus 2008. Kamervragen over de toekomst van de varkenshouderij. Kenmerk DL. 2008/1841

- Deze monitoring wordt uitgevoerd door het Landbouw Economisch Instituut (LEI) onder begeleiding van de Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM).

Staatscourant 11 juli 2008, nr. 132 / pag. 20.

Wijziging Uitvoeringsregeling Meststoffenwet, Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 7 juli 2008, nr. TRCJZ/2008/1579, houdende wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet

- § 4. Wijziging forfaits gasvormige verliezen: vanwege deze signalen uit de sector heb ik de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) gevraagd de onderbouwing van de gasvormige verliezen van stikstof nog eens zorgvuldig te analyseren.

7. Rapporten en producten

- Aarts, H.F.M, C.H.G. Daatselaar & G. Holshof (2008) Bemesting, meststofbenutting en opbrengst van productiegrasland en snijmaïs op melkveebedrijven. Rapport 208, Plant Research International.
- Dijk, T.A. van, J.J.M. Driessen, P.A.I. Ehlert, P.H. Hotsma, M.H.M.M. Montforts, S.F. Plessius en O. Oenema, 2008. Protocol beoordeling stoffen Meststoffenwet. Versie 1.1. WOT Natuur & Milieu, Wageningen. Werkdocument 2008/85.
- Groenestein, C.M., C. van Bruggen, P. Hoeksema, A.W. Jongbloed en G.L. Velthof, 2008. Nadere beschouwing van stalbalansen en gasvormige stikstofverliezen uit de intensieve veehouderij, Wageningen, WOt-rapport 60.
- Hoogeveen, M.W., H.H. Luesink, Synthese monitoring mestmarkt 2008, Wageningen, WOT N&M WOt-rapport 86.
- Hoogeveen, M.W., H.H. Luesink, J.N. Bosma. 2008. Synthese monitoring mestmarkt 2007. WOt-rapport 72.
- Hoogeveen, M.W., H.H. Luesink en J.N. Bosma. 2008. Synthese monitoring mestmarkt 2006, Wageningen.
- Jongbloed, A.W. & V.A. Hindle. 2008. Opname, retentie en uitscheiding van stikstof, fosfor en kalium bij edelherten. Rapport 159, Animal Science Group, Wageningen UR.
- Luesink, H.H., P.W. Blokland, J.N. Bosma en M.W. Hoogeveen. 2008. Monitoring mestmarkt 2007. Achtergrondrapportage. LEI rapport 2008-041, LEI, Den Haag.
- Schröder, J.J., J.C. van Middelkoop, W. van Dijk & G.L. Velthof, 2008. Quick scan Stikstofwerking van dierlijke mest; actualisering van kennis en de mogelijke gevolgen van aangepaste forfaits. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt rapport 85. 55 blz.
- Velthof, G.L. (red). Themadag mestmarkt. Programma en discussienotities, Themamiddag Mestmarkt, Reehorst, Ede, 24 juni 2008 Bode, M. de en O. Oenema Monitoring van de mestmarkt met volgende essays:
- Grinsven, H. van en H. Verbruggen De mestmarkt vanuit economisch perspectief
 - Grinsven, H. van, O. Oenema en J. Willems De vraag naar dierlijk mest en de normering van fosfaatgebruik
 - Verbruggen H. Ontwikkeling van de mestmarkt: een economische verkenning vanuit Europees perspectief
 - Dijk, van W. P. Dekker & J. de Haan, Mestacceptatie in de akkerbouw: welke rek zit er nog in?
 - Tamminga S. en L. Sebek, Veevoeding en mestbeleid
 - Verdoes, N. G. Meijer, J. Uenk en H. Verkerk Mestbewerking en -verwerking: meer waarde uit mest

Wempe J. Duurzaamheid en Innovatie
Heijmans M. Lef en ambitie van ondernemers en overheid noodzakelijk om mineralenkringlopen beter sluitend te krijgen

Velthof, G.L Jaarverslag CDM 2007

Rapporten in afrondingsfase:

Dijk, W. van and H. ten Berge (Eds) (2009) Agricultural nitrogen use in selected EU countries: Comparison of recommendations and restrictions. PPO report (In afronding).

Schröder, J.J., H.F.M. Aarts, J.C. van Middelkoop, G.L. Velthof, J.W. Reijs & B. Fraters. 2008. Nitrates Directive requires limited inputs of manure and mineral fertilizer in dairy farming systems. Rapport Plant Research International, Wageningen (in afronding)

Velthof, G.L., C. van Bruggen, C.M. Groenestein, B.J. de Haan, M.W. Hoogeveen en J.F.M. Huijsmans 2008. Methodiek voor berekening van ammoniakemissie uit de landbouw in Nederland , Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-rapport 70 (in afronding).

Velthof, G.L. (red.) 2009. Stikstofgebruiksnormen en werkingscoëfficiënten. Compilatie van studies uitgevoerd door de CDM in het kader van de onderbouwing van het Vierde Actieprogramma van de Nitraatrichtlijn. WOt werkdocument (in afronding).

Presentaties

Gerard Velthof (CDM) Methodiek voor berekening van ammoniakemissie uit de landbouw in Nederland. Ammoniaksymposium, Utrecht, 9 juni 2008.

Hans van Grinsven (MNP) “Visies op de mestmarkt”. Presentatie op Themamiddag CDM “Naar evenwicht op de mestmarkt”, Ede, 24 juni 2008

Oene Oenema (CDM) “Verkenning oplossingsrichtingen Mestmarkt”. Presentatie op Themamiddag CDM “Naar evenwicht op de mestmarkt”, Ede, 24 juni 2008

Notities

Dijk, W. van en J. Schröder. Berekeningen in het kader van de onderbouwing van de N-gebruiksnormen voor het 4e Actieprogramma. Versie 14 november 2008

Ehlert, P.A.I., E. Temminghoff, A. Reijneveld en Oenema, O. Covernotitie ‘Naar fosfaattoestandafhankelijke fosfaatgebruiksnormen’. 19 december 2008.

Ehlert, P.A.I. Fosfaatgebruiksnormen op basis van de fosfaattoestand van de bodem. Notitie 9 december 2008. Alterra Centrum Bodem

Oenema O. Richtlijnen voor het opstellen van rapportages ten behoeve van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM).

Oenema O. Richtlijnen Review rapporten ten behoeve van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM).

Velthof, G.L. en O. Oenema Regional differentiation of nitrogen application standards in the Netherlands to comply with Nitrates Directives. 5 February 2008

Velthof, G.L., H. ten Berge, J. Schröder, W. van Dijk en W. van Geel. Expert beoordeling van N-besparende maatregelen. 1 juli 2008